

*І.П. ВАЙНОРЕНЄ,
старший викладач кафедри іноземних мов та
перекладу
(Академія адвокатури України)*

ДІЛОВА ГРА ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ключові слова : ділова гра, інтеграція, гуманізація освіти, інноваційний підхід, викладання іноземної мови, наукова конференція, студенти юридичних спеціальностей, юридична термінологія, міжпредметні зв'язки.

Важливе місце в умовах інтеграції української системи вищої школи до рівня розвинутих країн, реформування її концептуальних та організаційних структур згідно з вимогами Болонського процесу займає проблема гуманізації освіти та виховання, яка полягає у ствердженні людини як вищої соціальної цінності та забезпеченні гармонічних відносин у системі людина — навколишнє середовище. Завдячуючи новим можливостям сьогодення, українські студенти все частіше звертаються до європейської та світової системи обміну інформацією шляхом спілкування під час спеціалізованих поїздок, навчання за кордоном чи відвідуючи лекції провідних іноземних спеціалістів з різноманітної проблематики.

У зв'язку з цим викладання іноземних мов студентам юридичних спеціальностей вимагає інноваційного підходу при виборі засобів, методів та технологій навчання. Все це передбачає дуже велику творчу та дослідницьку роботу викладачів у пошуках відповідних прийомів та технологій навчання іноземних мов студентів юридичних спеціальностей, і, як наслідок, виникає модель процесу навчання, спрямована

на розвиток творчої активності студентів на заняттях з іноземної мови. Така модель навчання має наступні характеристики:

1) орієнтування на підготовку до професійної діяльності; 2) психологічні умови, що сприяють розвитку індивідуальності та творчого самовираження; 3) відповідний лексико-граматичний матеріал; 4) застосування ігрових методів навчання, які є складовими факторами особливого типу навчальної діяльності (рольова гра, ділова гра, ігрова ситуація, тренінг тощо); 5) особисте творче спілкування студентів [11].

У змістовому плані творча активність містить в собі: мовну та мовленнєву активність студентів (тобто вміння творчо використовувати іноземні засоби спілкування), комунікативну активність (тобто вміння та готовність до практичного здійснення іноземного повсякденного та професійного спілкування, творчо обирати прийоми роботи та обґрунтувати їх особистісну активність, що передбачає здійснення мети саморезалізації студента в процесі іноземної рольової діяльності).

Звернемось до загального визначення ділової гри. Ділова гра — це метод імітації прийняття рішень керівними працівни-

ками або спеціалістами в різних виробничих ситуаціях, які опрацьовуються за певною схемою групою людей під час особистого спілкування або в інтерактивному режимі за умов моделювання конфліктної ситуації [15].

Різні типи ділових ігор на практичних заняттях з іноземної мови мають спільну мету: навчання іншомовному спілкуванню в конкретних ситуаціях, тому вони заохочують, стимулюють студентів до розширення меж іншомовного спілкування.

Необхідно підкреслити, що особливістю використання ігрового методу у викладанні іноземних мов у вищій школі є орієнтування на мовленнєву діяльність, і найкращих результатів в цьому можна досягти лише тоді, коли студенти відчувають власну зацікавленість у вирішенні тієї чи іншої проблеми [16]. Як зазначав відомий психолог І.С. Кон: «Єдиний спосіб знайти відгук у молодій людині — поставити її перед вирішенням близької їй проблеми, яка примушує самостійно думати і робити висновки [6, 347].

Учбова ділова гра у змісті викладання іноземних мов — це практичне заняття, яке моделює різні аспекти професійної діяльності студентів. Вона створює умови для комплексного використання знань, умінь та навичок студентів з предметів юридичного циклу, а також сприяє більш повному оволодінню іноземною мовою як у сфері професійного спрямування, так і загальноживаної лексики [9].

Ділові ігри проводяться в Академії адвокатури України протягом всього курсу викладання іноземних мов відповідно до лексико-граматичного матеріалу тематичних модулів.

Базова тематика ділових ігор така: «Self Presentation (Я — презентація)», «I am a Prominent Detective (Я — знаменитий детектив)», «Choosing Candidates (Обираючи кандидатів)», «Jury Decides the Case (Суд присяжних вирішує справу)», «Crime and Punishment (Злочин та кара)», «Corruption (Корупція)», «Negotiations (Переговори)», «The Joint Venture (Спільне підприємство)».

Треба зауважити, що представлена тематика може варіюватись в залежності від рівня підготовки кожної групи, курсу, враховувати міжпредметні зв'язки. Однією з заповук успішного проведення ділової гри є також уважне ставлення до підготовчого етапу. У вступному слові викладач має ознайомити студентів зі сценарієм, допомогти розподілити групи (або ролі), проаналізувати відповідну професійну лексику, за потреби — граматику і таке інше. Необхідно також враховувати особистісні особливості студентів, які не бажають з певних причин брати активну участь у грі. Їм можна запропонувати так звані «ролі без слів» (наприклад, секретаря, посильного, оператора телебачення, тощо) [5]. Слід зазначити, що важливим стимулом може стати проведення реального аудіо- або відеозапису заняття з послідовним аналізом виступів не тільки з точки зору знання мови, але й професійного вміння триматись перед аудиторією, логічно висловлювати свою думку. Ділова гра також дозволяє отримати певну уяву про те, як студенти — майбутні юристи будуть співпрацювати з іншими членами команди у межах іншомовного спілкування, хто зможе стати лідером, хто-генератором ідей, а хто зможе запропонувати ефективні шляхи для їх практичного втілення [8].

Деякі запропоновані тематичні ігри можна проводити у формі не суто рольової гри, а загальної дискусії щодо аналізу сценарію з юридичної точки зору.

Проаналізуємо етапи ділової гри на тему «**The Legacy (Спадщина)**». Працюючи з названою темою, ми маємо охопити досить широке коло питань:

1. Виконати низку лексико-граматичних вправ для визначення поняття MONEY (гроші) та пов'язаних з ним дефініціями в англійській мові (**wage, income, shares, financier, money-laundering, fee, gambler** — зарплата, прибуток, акції, фінансист, «відмивання» грошей, гонорар, азартний гравець).

2. Визначити юридичний зміст терміну WILL (заповіт) у англійській та українському правовому і культурному дискурсі.

сах, порівняти статистичні дані щодо кількості людей, які складають заповіді в Британії, країнах Євросоюзу та в Україні.

3 Ознайомитись з «легендами» гри та дійових осіб (легенда гри наводиться мовою оригіналу та в перекладі), розподілити студентів академічної групи на команди або по ролях. На цьому етапі особливу увагу слід звернути на побажання студентів щодо вибору тієї чи іншої ролі.

The well-known financier, Sir Arthur Claymore, died at his home yesterday. He was 84. He had many financial interests. One of his companies specialised in the construction of holiday villages in the Developing World, which brought him into conflict with local ecology groups. More recently, Sir Arthur turned his attention to the media. He held shares in several television companies and owned a video-cassette distribution network.

As a young man, Sir Arthur had been active in politics, founding the Party of the People (which was later banned).

His private life was the subject of several scandals in the popular press, especially five years ago when his eldest son, Brian, was found murdered outside a casino in the Bahamas.

Sir Arthur, a widower, leaves two children, James and Telly, and a brothel, John. He will be buried at his home, Clammier Castle, on Thursday.

Відомий фінансист, Sir Arthur Claymore, вчора помер у своєму будинку на 84 році життя. Його бізнесові інтереси охоплювали широке коло різних видів діяльності. Одна з його компаній спеціалізувалась на будівництві котеджного містечка в the Developing World, що призвело до протистояння з місцевими групами з охорони довкілля. Пізніше увагу Sir Arthur привернули медійні структури. Він володів акціями декількох телевізійних компаній та був власником дистрибуторської мережі відеокасета.

У молодості Sir Arthur приймав активну участь у політичному житті, заснував Партію Людей (яка пізніше була заборонена).

Його приватне життя час від часу ставало приводом для скандалів у жовтій пресі, особливо коли п'ять років тому його старшого сина, Brian, було знайдено мертвим неподалік казино на Багамах.

Sir Arthur — вдовець, залишив двох дітей та брата.

Його буде поховано у власному маєтку, Clammier Castle, у четвер.

Метою гри є визначення спадкоємця (спадкоємців), тому що адвокат родини, Tobias Hornby, не має належним чином складеного заповіту, а лише його рукописний варіант з коментарями автора. Тому він надсилає належним чином складеного листа зацікавленим у справі особам.

Dear Sir/Madam,

Following the recent death of Sir Arthur Clammier, I have now had an opportunity to examine his papers. These are my provisional conclusions: Apart from the castle itself, Sir Arthur left an estate valued at approximately two million pounds sterling.

— Certain papers seem to be missing and no will has been found, but I did discover a handwritten list of names headed Possible, Inheritors, followed by Sir Arthur's comments. I quote it in full:

Telly Clammier — my daughter and private nurse

Mary Clammier — my daughter-in-law (by marriage to Brian, poor woman!)

James Clammier — my son (the moral values of a shark)

John Clammier — my brother (the courage of a rabbit)

Joanna Graffiti — personal cook (no relation, thank God)

Therefore, I suggest that all potential beneficiaries should meet at Clammier

Castle on 1 April 19- at 2.00 p.m.. in order to discuss the situation.

I should emphasise that this is a preliminary meeting and no final decisions

can be taken until the estate has been officially valued. I look forward to seeing you on 1 April.

Шановний...,

У зв'язку зі смертю Сера Артура Клеммера я зараз маю нагоду вивчити його

папери. Ось мої попередні висновки. Окрім самого замку, сер Артур залишив статок, який приблизно оцінюється у 2 000 000 фунтів стерлінгів.

Деякі папери втрачено, і ми не маємо заповіту. Але мною було знайдено листок, написаний ним самим, на якому написані імена можливих спадкоємців з коментарями автора. Тут я наводжу його повністю:

Telly Clammier — моя дочка і власна медсестра

Mary Clammier — моя невістка (була одружена з *Brian*, бідна жінка!)

James Clammier — мій син (з моральними принципами акули)

John Clammier — мій брат (відвага як у кролика)

Joanna Graffiti — власна куховарка (слава Богу, ніяких зв'язків)

Таким чином, я вважаю, що всім потенційним спадкоємцям слід зустрітись в *Clammier Castle* 1 квітня 19.. року о 2 годині з метою обговорення ситуації.

Хочу підкреслити, що це буде попередня зустріч, і жодне остаточне рішення не буде прийняте поки не буде представлена офіційна оцінка всього майна.

Маю надію зустріти Вас 1 квітня.

Список літератури:

1. *Антонюк Н.М.* Болонська система: іноземні мови та переклад / Н.М. Антонюк // Вісник Академії адвокатури. — 2007. — № 10.
2. *Антонюк Н.М.* Правнича термінологія у змісті викладання іноземних мов / Н.М. Антонюк // Вісник Академії адвокатури. — 2004. — № 5
3. *Бельчиков Я.М., Бернштейн М.М.* Деловые игры / Я.М. Бельчиков, М.М. Бернштейн. — Рига, 1998.
4. *Гальскова Н.Д., Гез Н.И.* Теория обучения иностранным языкам / Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез // Лингводидактика и методика. — М.: Академия, 2005.
5. *Друзь Ю.* Організація та проведення ділової гри в навчальному процесі: підготовка студентів до іншомовної комунікації / Ю. Друзь // Рідна школа. — 1999. — № 9.
6. *Кон И.С.* Социология личности / И.С. Кон. — Москва, 1967.
7. *Луговий В.І.* Педагогічна освіта України: структура, функції осування, тенденції розвитку/ В.І. Луговий. — К.: МАУП, 1994.
8. *Палей О.И.* Урок-деловая игра «Английский для молодых бизнесменов» / О.И. Палей // Иностранный язык в школе. — 2002. — № 1.
9. *Селевко Г.К.* Современные образовательные технологии/ Г.К. Селевко. — Москва, 1998.

10. Эльконин Д.Б. Психология игры / Д.Б. Эльконин. — М.: Педагогика, 1978.
11. Alexander R., Jones L. New International Business English. Student's Book. — Cambridge University Press, 2007.
12. Comfort J. Effective Presentations. — Oxford University Press, 2009.
13. Cordell J. Cambridge Business English Activities . Serious Fun for Business English Students. — Cambridge University Press, 2010.
14. Crowther-Alwyn J. Business Roles 2. — Cambridge University Press, 1999.
15. Rosenberg M. In Business. Activities to Bring Business English to life. — Cambridge University Press, 2005.

РЕЗЮМЕ

В статье анализируются прагматические аспекты использования деловой игры в контексте преподавания английского языка студентам юридических специальностей.

SUMMARY

Pragmatic aspects peculiarities of business games in the context of teaching the English language for law students are analyzed in the given article.

*Рекомендовано кафедрою іноземних мов
та перекладу*

Подано 25.05.101